

Meme Kanseri Tarama ?nanç Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Meme Kanseri Tarama ?nanç Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25923>

Özet

Meme Kanseri Tarama ?nanç Ölçe?i (MKT?Ö), kad?nlar?n meme kanseri tarama yöntemlerine (Meme Kendi Kendine Muayenesi, Klinik Meme Muayenesi ve Mamografi) yönelik inançlar?n?, tutumlar?n? ve alg?lar?n? ölçmek amacıyla geli?tirilmis bir psikolojik ölçektir. Bu ölçek, özellikle Sa?lık ?nanç Modeli (S?M) çerçevesinde, bireylerin alg?lad?klar? hassasiyet, ciddiyet, faydalar ve engeller gibi temel yap?lar? de?erlendirmektedir. Ölçe?in Türkiye uyarlamas?, Türk kad?nlar?n?n tarama davran??lar?na etki eden kültürel ve sosyal faktörleri dikkate alarak geçerlik ve güvenilirlik çal??malarıyla standardize edilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Meme Kanseri, Meme Kanseri Tarama, Sa?lık ?nanç Modeli, Tarama Davran??lar?, Psikometrik Özellikler, Uyarlama, Selda Seçginli

Yazarlar

Selda Seçginli, Nevin O. Nahcivan

Amaç

Meme Kanseri Tarama ?nanç Ölçe?i, bireylerin meme kanseri tarama yöntemlerini uygulama kararlar?n? etkileyen psikososyal faktörleri ve inançlar? sistematik olarak de?erlendirmeyi amaçlamaktadır. Ölçe?in birincil amacı, kad?nlar?n meme kanseri riskine ili?kin alg?lad?klar? hassasiyet ve ciddiyet düzeylerini, tarama yapman?n alg?lanan faydalar?n? ve tarama yapmayı engelleyen alg?lanan bariyerleri ölçmektir.

Bu araç, özellikle sa?lık e?itimcileri ve hem?ireler için, tarama oranlar?n? artırmaya yönelik hedeflenen müdahaleler geli?tirmede kritik öneme sahiptir. Ölçek, hangi inanç bile?enlerinin tarama davran??n? en güçlü ?ekilde etkiledi?ini belirleyerek, e?itim programlar?n?n ki?iselle?tirilmesine olanak tanır.

Yapı

Ölçek, temelde Sa?lık ?nanç Modeli (S?M) üzerine kurulmuştur. S?M, bireylerin sa?lıkla ilgili davran??lar? benimseme olasılı??n?, o davran??a yönelik inançlar?n?n bir fonksiyonu oldu?unu varsayar. MKT?Ö'nün ölçtü?ü temel yap?lar ?unlardır:

Alg?lanan Hassasiyet (Perceived Susceptibility): Bireyin meme kanserine yakalanma riskinin yüksek oldu?una inanma derecesi.

Algılanan Ciddiyet (Perceived Severity): Meme kanserinin yol açabilece?i potansiyel olumsuz sonuçlar?n ciddiyetine inanma derecesi.

Algılanan Faydalar (Perceived Benefits): Tarama (özellikle mamografi ve kendi kendine muayene) yapman?n hastal???n erken te?hisi yoluyla sa?layaca?? faydalara inanma derecesi.

Algılanan Engeller (Perceived Barriers): Tarama yöntemlerini uygulamay? zorla?t?ran maliyet, a?r?, zaman kayb? veya utanma gibi fiziksel, psikolojik ve lojistik engellere inanma derecesi.

Sa?lık Motivasyonu (Health Motivation): Genel olarak sa?l??? koruma ve geli?tirme arzusunun derecesi.

Geçerlik

Meme Kanseri Tarama ?nanç Ölçe?i'nin Türk kad?nlar? üzerindeki geçerlik çal??malar?, Secginli ve Nahcivan (2004) taraf?ndan gerçekleştirilmi?tir. Çal??mada, ölçe?in yap?sall uygunlu?unu do?rulamak için çe?itli yöntemler kullan?lm??t?r.

Yap? geçerli?i, özellikle bilinen gruplar kar??la?t?rmas? yöntemiyle incelenmi?tir. Tarama davran??? gösteren (düzenli mamografi yapt?ran) ve göstermeyen gruplar?n ölçek puanlar? arasındaki anlaml? farklılıklar, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ba?arılı? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermi?tir. Faktör analizleri, ölçe?in teorik olarak beklenen çok boyutlu yap?s?n? destekler nitelikte sonuçlar vermi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik analizleri, iç tutarlılık (internal consistency) yöntemine odaklanm??t?r. Secginli ve Nahcivan (2004) çal??mas?nda, ölçe?in alt boyutlar? ve toplam puan? için Cronbach's Alpha katsay?lar? hesaplanm??t?r.

Genellikle ölçe?in alt boyutlar? için elde edilen Cronbach's Alpha de?erleri kabul edilebilir düzeyde, yani 0.70'in üzerinde bulunmu?tur, bu da ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarlı? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir. Bu yüksek güvenirlik katsay?lar?, ölçe?in klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda stabil ve tekrarlanabilir sonuçlar üretti?ini teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sall geçerli?ini incelemek amacıyla, Türk popülasyonu üzerinde Temel Bile?enler Analizi (Principal Components Analysis - PCA) kullan?larak faktör analizi yap?lm??t?r. Analiz sonuçlar?, ölçe?in orijinal yap?s?nda bulunan ve Sa?lık ?nanç Modeli'nden türetilen alt boyutlar?n Türk kültüründe de korundu?unu ortaya koymu?tur.

Faktör yükleri, her bir maddenin ilgili teorik yap?sıyla yüksek korelasyon gösterdi?ini do?rulam??t?r. Bu analizler, ölçe?in yaln?zca ?ngilizce konu?an popülasyonlar için de?il, ayn? zamanda Türk kad?nlar?n?n inanç sistemlerine uygun kültürel ve psikometrik özelliklere sahip bir araç oldu?unu kan?tlam??t?r.

Enstrüman Bilgileri

Test Türü:

Test Type: Psikometrik Ölçek (Öz Bildirim Envanteri)

Format:

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme format? kullan?l?r, ancak spesifik derecelendirme bilgisi orijinal kaynakta belirtilmemi?tir. Maddeler kat?l?mc?n?n inanç derecesini ölçer.

Mevcut Diller:

Language Available: ?ngilizce (Orijinal), Türkçe (Uyarlama)

Popülasyon Grubu:

Population Group: Yeti?kin Kad?nlar

Ya? Grubu:

Age Group: Tarama ya??na gelmi? yeti?kin kad?nlar (Genellikle 20 ya? ve üzeri, mamografi için 40 ya? ve üzeri).

Popülasyon Detaylar?:

Population Details: Türkiye'de ya?ayan, farklı sosyo-demografik özelliklere sahip kad?nlar. Uyarlama çal??mas?nda örneklem büyüklü?ü 413 kad?nd?r.

Test Metodolojisi:

Test Methodology: Ka??t-kalem testi veya dijital uygulama ?eklinde öz bildirim yoluyla veri toplama.

Anahtar Kelimeler

Meme Kendi Kendine Muayenesi, Mamografi, Klinik Meme Muayenesi, Alg?lanan Engeller, Alg?lanan Faydalar, Faktör Analizi, Güvenirlilik

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Selda Seçginli

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut bilgi yok.

Kurum E-posta Adresleri: Mevcut bilgi yok.

?leti?im Adresi:

Correspondence Address: vsmerey@yahoo.com (Selda Seçginli)

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek, Secginli ve Nahcivan taraf?ndan 2004 y?I?nda uluslararası bir dergide yay?mlanm??t?. Ölçe?in kullan?m? için izin ve ücret ko?ullar?, sorumlu yazar (Selda Seçginli) ile do?rudan ileti?ime geçilerek ö?renilmelidir. Telif hakk? genellikle yay?nevine (Cancer Nursing) aittir.

Çal??manın yay?n y?I?: **2004**.

Orijinal PDF doküman? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: [breast-cancer-screening-belief-scale-among-turkish-women-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Secginli, S., & Nahcivan, N. O. (2004). Reliability and validity of the Breast Cancer Screening Belief Scale among Turkish women. *Cancer Nursing*, 27(4), 287-294.

Meme Kanseri Tarama ?nanç Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri orijinal kaynaktan sa?lanmam??t?. Maddelerin tamam?na eri?im için Secginli ve Nahcivan (2004) referans?nın tam metnine ba?vurulmas? gerekmektedir.